

БАЗИСНІ ПОЛОЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Роман ЩУПАКІВСЬКИЙ

Львівський торговельно-економічний університет

<https://orcid.org/0000-0002-2036-0332>

e-mail: Shch.Roman.V@gmail.com

У статті обґрунтовано важливість вивчення положень формування системи конкурентоспроможності національної економіки та врахування аспектів глобалізації і цифровізації. Наведено концептуальну декомпозицію конкурентоспроможності національної економіки, у якій вказано на рівні конкурентоспроможності (національної економіки; економіки регіону, території; галузі, сектора економіки; підприємств та їх об'єднань; товарів (послуг)) та функціонально-структурні аспекти конкурентоспроможності (технологічна, фінансова, податкова, інтелектуально-кадрова, виробництва, торгова, інвестиційна складові). Узагальнено концептуальні підходи до сутнісного трактування поняття «конкурентоспроможність національної економіки» та їх розділено за функціональними концепціями, теоріями конкуренції, характером аналізування, етимологією конкурентоспроможності, часовими характеристиками.

Ключові слова: конкурентоспроможність, національна економіка, конкурентне середовище, рівень, функціонально-структурний аспект.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2022-6-22>

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Процеси глобалізації та цифрової трансформації світового і національних господарств закономірно позначилися й на аспектах формування конкурентоспроможності національних економік в сучасних реаліях. В якості нових пріоритетів, вагомість яких зростає в рази, можна виокремити: цифровізацію та впровадження штучного інтелекту, Інтернету речей, хмарних технологій, роботизації; застосування цифрових платформ, цифрових екосистем, технологій «Індустрії 4.0»; розвиток віртуальної і доповненої реальності; розширення сфер і можливостей біоінженерії та ін.

У цьому актуальність проблематики на тлі закономірної складності задіяння всіх аспектів і вибудування якнайкращої версії політики і тактики реалізації конкурентних переваг за узгодження, по-перше, існуючої стадії розвитку економіки та наявних внутрішніх можливостей; по-друге, характеру перебігу процесів глобалізації і міри участі в них національної економіки, її цифрової трансформації; по-третє, ситуації на внутрішньому ринку, а також зовнішніх обставин та кон'юнктури на потенційних ринках збуту товарів і послуг; по-четверте, контрзаходів у відповідь на політику, яку реалізують ключові конкуренти; по-п'яте, напрямів і специфіки еволюції потреб і запитів споживачів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання формування конкурентоспроможності національної економіки є досить поширеним та висвітлюється в багатьох наукових працях як закордонних, так і вітчизняних вчених. Водночас немає єдиної думки стосовно визначення концептуального змісту та характеристик, за якими можливо усвідомити базові параметри конкурентоспроможності національної економіки. На думку Ю. Вітковського, конкурентоспроможність економіки варто розглядати крізь необхідність інтеграції країни в глобальну економічну систему і для вирішення цього необхідно динамічно розвиватися та накопичувати і ефективно використовувати конкурентний потенціал [1, с. 8-14]. Погоджуються про необхідність врахування аспектів глобалізації й П. Куцик, О. Ковтун, Г. Башнянин та наголошують про вагомість стратегічного управління процесами формування конкурентоспроможності економіки і пріоритетність ресурсного забезпечення у досягненні відповідних цілей [2, с. 72-86].

В інших наукових працях конкурентоспроможність національної економіки пов'язується з різними об'єктами конкуренції. Так, А. Мокій, Т. Васильців вважають, що базовою характеристикою конкурентоспроможності економіки країни є стан та розвиток економіки регіону, здатність його суб'єктів інтегруватися у внутрішній ринок та розширювати зовнішньоекономічні зв'язки [3, с. 15-45]. Ще вужчими є твердження Р. Лупака, який наголошує про пріоритетне значення забезпечення

конкурентоспроможності підприємств і в результаті чого формування країною конкурентних переваг в різних галузях економіки [4, с. 21-30].

Значна частина публікацій стосується вивчення конкурентоспроможності національної економіки як системи із значною кількістю конкурентних переваг. Д. Покришка, Д. Черваньов, О. Жилінська вбачають головною конкурентною перевагою країни розроблення та впровадження технологій і постійне розширення сфери технологізації та інноваційної модернізації [5; 6, с. 15-27]. Такої думки Я. Березівський, при цьому доводить важливість дотримання галузевого підходу та формування пріоритетних галузей, у яких використання технологічних продуктів дозволяє отримати вищі економічні вигоди та забезпечити швидку адаптацію країни до глобалізаційних викликів [7, с. 31-35].

Загалом формування конкурентоспроможності національної економіки є системним процесом та потребує застосування прогресивних методик і інструментарію. М. Вихор, Н. Коваль, О. Шемігон наголошують на досвіді багатьох країн та виділяють пріоритетне значення розроблення програмно-цільового підходу в процесі забезпечення конкурентоспроможності національної економіки [8, с. 3-9].

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Формування системи конкурентоспроможності національної економіки враховує значну кількість факторів, вплив яких має як позитивні, так і негативні наслідки. Передбачення результатів сформованості конкурентоспроможності повинно базуватися на єдиних положеннях та мати загальноприйняті підходи. Очевидно, що тут варто враховувати як доводи науковців, так і реальний досвід країн з сформованою конкурентоспроможною економікою. При цьому головний акцент варто робити на рівні та функціонально-структурні сфери формування системи конкурентоспроможності. Також основні висновки доречно сформулювати базуючись на наукових теоріях, гіпотези яких мали практичне значення в різний історичний цикл розвитку світової економіки та постійно удосконалюються із врахуванням теперішніх тенденцій глобалізації і цифровізації економічних відносин.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є узагальнення базисних положень формування системи конкурентоспроможності національної економіки, які стосуватимуться аспектів рівневого та функціонально-структурного розподілу і враховують низку економічних теорій та методик.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

На сьогодні оперують поняттям конкурентоспроможності, з одного боку, на різних рівнях системної ієрархії управління, а, з іншого, – у різних функціонально-структурних аспектах. Відтак, згідно першого, ведуть мову про конкурентоспроможність товарів (послуг), суб'єктів господарювання, галузей і секторів економіки, територіальної громади чи регіону, національного господарства, інтеграційних союзів. За другого – про інноваційно-технологічну, фінансову, кадрову, зовнішньоекономічну, ресурсну тощо конкурентоспроможність, а також конкурентоспроможність продуктивного, офіційного, реального секторів економіки, малого і середнього бізнесу і т. ін. У будь-якому разі вони взаємопов'язані та в сукупності утворюють систему цілісної конкурентоспроможності національного господарства (рис. 1).

Авторська позиція полягає в тому, що конкурентоспроможність національного господарства – найбільш узагальнююча та інтегральна характеристика, яка закладається на найнижчому рівні та розвивається (посилюється) по мірі зміцнення конкурентних позицій суб'єктів господарювання, галузей і секторів, регіональних економічних комплексів; одночасно вона забезпечується й у функціонально-структурній площині.

Хоча, по мірі розвитку теоретико-методичних засад дослідження конкурентоспроможності таке бачення не завжди мало місце. Точніше конкурентоспроможність національної економіки розглядалася вужче – як окрема з її внутрішніх компонент. До прикладу, спершу вели мову про торговельну конкурентоспроможність як міру участі країни у світових торгових відносинах, обсяги зовнішньої торгівлі та частку країни на світових ринках товарів і послуг.

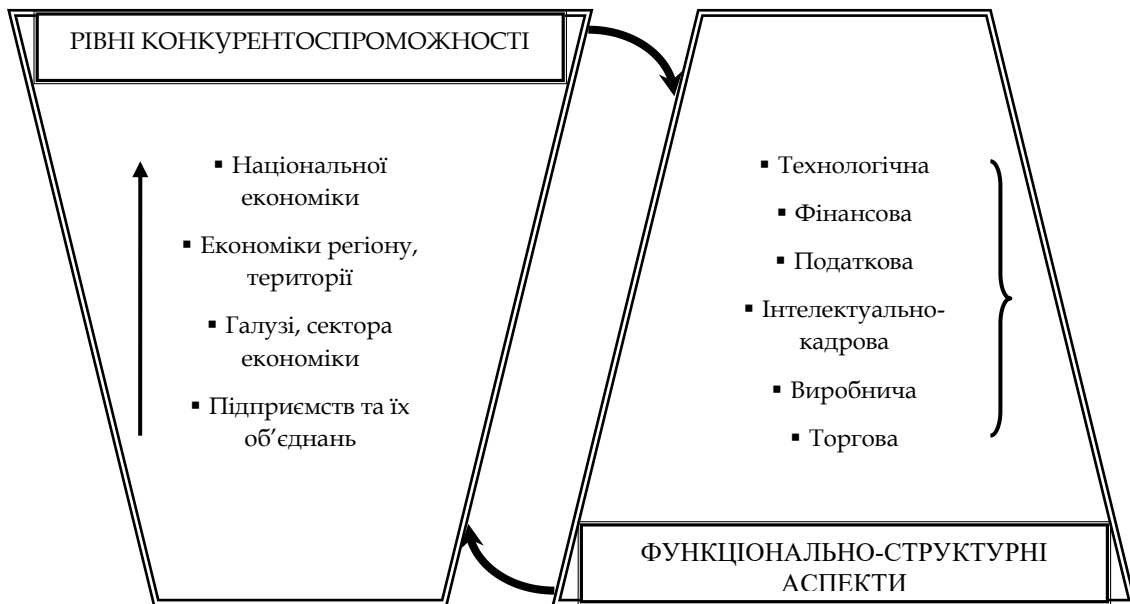

Рис. 1. Концептуальна декомпозиція конкурентоспроможності національної економіки (авторська розробка)

Відомими стали теорії й концепції абсолютних переваг, відносних переваг, цінової конкурентоспроможності, нецінової конкурентоспроможності та ін. Зведення поняття «конкурентоспроможність» до головно торгових відносин на той час було закономірним, оскільки зовнішньоекономічна діяльність ще не була настільки розвинена і, фактично, обмежувалася лише торгівлею: країна торгує у великих обсягах, отже її економіка конкурентоспроможна.

По мірі індустріалізації, зростання інтенсивності та ефективності виробництва, більш раціонального використання факторів виробництва науковці почали вести мову про т. зв. виробничу конкурентоспроможність економіки, як здатність країни до підвищення продуктивності та зростання добробуту населення. Ключовим вимірником конкурентоспроможності став показник продуктивності праці або обсяги ВВП у розрахунку на одну особу населення. Країна, економіка якої багато продукує, – більш конкурентоспроможна. Однак, тут можуть виникати питання відносно джерел збуту національного продукту. Якщо це виключно внутрішній ринок, то, скоріше, йдеться про закриту економіку, що використовує інструменти протекціонізму для стримування поступлення на внутрішній ринок імпортової продукції, коли вітчизняна менш конкурентоспроможна; якщо зовнішній, то економіка справді конкурентоздатна.

Питання ефективності, вочевидь, вельми важливе. Однак, конкурентоспроможність як здатність перемагати в конкурентній боротьбі і забезпечувати виробництво та збут продукції далеко не єдиний економічний інтерес країни. Не меншої важливості набувають питання створення середовища, яке сприятливе для залучення в економіку капіталу, зокрема інвестицій та кращих людських ресурсів.

Інвестиційна конкурентоспроможність має всі підстави вважатися однією зі складових конкурентоспроможності національної економіки, причому з високим рівнем вагомості. Втім, в реаліях сьогодення разом зі фінансовою глобалізацією ускладнилися й інвестиційні процеси. На тепер вони не настільки безпосередні, часто реалізуються через системи посередників й міжнародних інвестиційних фондів, різного роду фінансові інструменти, виводяться в треті країни для розміщення там виробництв і т. п.

З іншого боку, високий рівень інвестиційної привабливості національного господарства може бути не лише чинником його міцної конкурентоспроможності, але й наслідком, коли економіка та її сектори продуктивні й ефективні і це забезпечує притік інвестицій.

Окрім того, важливим аспектом є структура інвестування. Останніми роками з'явилося багато публікацій, в яких йдеться про інноваційну або технологічну, інноваційно-технологічну тощо конкурентоспроможність національного господарства.

Як можемо констатувати, бачення проблематики технологічної конкурентоспроможності достатньо універсальне й зводиться до спроможності генерувати знання та перетворювати їх на інновації, головно – технологічні, однак за умови їх комерціалізації та використання в цілях суспільного й економічного блага, розвитку. Однак, це лише чергова складова загальної конкурентоспроможності економіки, яка, щоправда, має потужну специфіку включно з

довгостроковим характером і внеском у зміцнення стійких конкурентних переваг національного господарства на довгострокову перспективу.

За період наукового дискурсу навколо проблематики конкурентоспроможності національної економіки напрацьовано цілу низку теорій та теоретико-методичних підходів. Так, відомими стали: теорія конкурентних переваг М. Портера (за якої конкурентоспроможність визначається наявністю та гарним використанням під час конкурентної боротьби наявних і набутих переваг (сильних сторін)); теорія конкуренції за майбутнє Г. Хемела і К. К. Прахалада (конкурентоспроможність забезпечується не сьогодні, а в майбутньому, а для цього вже нині мають бути закладеними чинники потенціалу міцності і переваг); концепція «ціннісних дисциплін» М. Трейсі і Ф. Вірсеми (конкурентоспроможна економіка – яка створює цінності відносно потреб та запитів споживачів); концепція конкурентних переваг на основі моделі бізнесу «Balanced Scorecard» Р. Каплана і Д. Нортон (конкурентоспроможність визначається набором збалансованих між собою показників – індикаторів, які її характеризують); теорія екосистем та коеволюції Дж. Ф. Мура (конкурентоспроможність визначається спроможністю країни створити єдину замкнуту систему взаємодії «постачальник – споживач»); концепція конкурентних переваг на основі теорії співконкуренції А. М. Бранденбургера і Б. Дж. Нейлбаффа (конкурентоспроможність не в здатності перемогти, а в силі співпраці з партнерами на взаємовигідних засадах і спільному розподілі ринків та споживачів); концепція міграції цінності і капіталу А. Сливотські (конкурентоспроможність полягає в здатності зрозуміти власні переваги національної економіки та реалізувати їх своєчасно й у повній мірі). І на їх основі також можна формулювати висновки в частині сутнісних характеристик поняття конкурентоспроможності національного господарства, включно з тенденціями, які складаються в частині її сучасного бачення і трактування.

<p><i>За функціональними концепціями</i> (Д. Рікардо, Б. Баласса, П. Харріс, Дж. Хюстон, Д. Бальто, М. Лейн, М. Маркуссен, С. Гареллі, Кв. Д. Мінх, А. Шімке, Т. Бреннер, Й. Лей, Ф. Лін, Й. Лін, Д. Черваньов та О. Жилінська, Д. Покришка)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ цінова / нецінова; ➤ трудова, ресурсна; ➤ торгова; ➤ виробнича; ➤ інвестиційна; ➤ інноваційна; ➤ інтелектуальна
<p><i>За теоріями конкуренції</i> (М. Портер, Г. Хемел, К. Прахалад, М. Трейсі, Ф. Вірсема, Р. Каплан, Д. Нортон, Дж. Мур, А. Бранденбургер, Б. Нейлбафф, А. Сливотські, У. Чан Кім, Р. Моборн)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ конкурентні переваги (теорія конкурентних переваг); ➤ інтелектуальне лідерство (теорія конкуренції за майбутнє); ➤ створення цінностей для споживача (концепція ціннісних дисциплін); ➤ збалансована система параметрів (показників); ➤ партнерство постачальників та споживачів (теорія екосистем та коеволюції); ➤ співпраця конкурентів (теорія співконкуренції); ➤ балансування переваг відносно можливостей (концепція міграції цінності і капіталу); ➤ створення нових ринкових ніш (концепція блакитного океану)
<p><i>За характером аналізування</i> (А. Сміт, М. Портер, Ф. Хаек А. Юданов, К. Макконелл, С. Брю, Ф. Шерер, Дж. Мейсон, Д. Росс)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ поведінкова; ➤ структурна; ➤ функціональна; ➤ комплексна
<p><i>За етимологією конкурентоспроможності</i> (В. Стівенсон, А. Воронкова, Ю. Іванов, М. Кизим, В. Коршунов, О. Власюк, А. Мокій та ін.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ стійкість економічної системи; ➤ конкурентні переваги; ➤ гнучкість, адаптація до середовища; ➤ здатність виготовляти і реалізувати; ➤ використання конкурентних переваг
<p><i>За часовими характеристиками</i> (А. Томпсон, Д. Робінсон, О. Шнипко, Л. Шевченко, А. Міщенко, О. Кузьмін та ін.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ поточна; ➤ оперативно-перспективна; ➤ стратегічно-перспективна

Рис. 2. Класифікація наукових підходів щодо сутнісного трактування конкурентоспроможності національної економіки (авторська розробка)

Окрім охарактеризованих функціональних концепцій у науковій літературі конкурентоспроможність також розглядають і з позиції характеру її аналізування. Так, до прикладу, погляди А. Сміта, М. Портера мали, скоріше, поведінковий характер, коли про конкуренцію і конкурентні позиції говорили з позиції наслідків зіткнення та боротьби на ринку.

У подальшому, коли конкурентне середовище на загал було досліджене, у публікаціях з проблем конкуренції та конкурентоспроможності на перший план вийшла їх роль у покращенні параметрів соціально-економічного зростання, іншими словами взаємозв'язки конкурентоспроможності національної економіки та економічного розвитку країни. Одним з перших дослідників у цій царині став Й. Шумпетер, а в подальшому Ф. Хайек.

Існує також ціла низка публікацій з проблематики конкурентоспроможності, у яких науковцями даються конкретні чіткі визначення її сутності. Зі застосуванням методу аналізу та синтезу можна ідентифікувати найбільш загальні групи підходів. Зокрема це «стійкість національної економічної системи», «факторні конкурентні (порівняльні) переваги», «адаптація до зовнішнього середовища», «здатність створювати та реалізувати національний продукт», «раціональне і ефективне використання конкурентних переваг». Узагальнення концептуальних підходів до сутнісного трактування поняття «конкурентоспроможність національної економіки» наведено на рис. 2.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Глобалізація та цифрова трансформація за будь-яких обставин визначають специфіку формування політики забезпечення конкурентоспроможності національних економік, адже безпосередньо змінюють умови конкуренції, характеристики конкурентного середовища, можливості самих суб'єктів конкурентних відносин і т. п. При цьому нові методи політики забезпечення конкурентоспроможності важливо формувати на існуючій, вже утвердженій, теоретико-методичній основі.

Сутнісно-змістова характеристика конкурентоспроможності зводиться до здатності перемагати в конкурентній боротьбі за ресурси (інвестиції, інтелектуально-кадровий потенціал, сировина, енергія, техніко-технологічна база) та ринки збуту (споживачів продукції, товарів, послуг), однак, пріоритети в її узагальненні залежать від превалювання однієї чи кількох ознак класифікації наукових підходів у цій сфері – за: функціональними концепціями; теоріями конкуренції; характером аналізування; етимологією та часовими характеристиками конкурентоспроможності.

Подальші наукові дослідження в цій сфері мають стосуватися обґрунтування пріоритетів та засобів державної політики системи забезпечення і підвищення конкурентоспроможності національної економіки в Україні з врахуванням впливу гібридних загроз і ризиків.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вітковський Ю. Підвищення конкурентоспроможності економіки як складова інтеграції в глобальну економічну систему. Modeling the development of the economy system. 2020. № 4. С. 8-14.
2. Куцик П. О., Ковтун О. І., Башнянин Г. І. Джерела і страгатики розвитку та забезпечення конкурентного лідерства сучасних корпорацій у глобальній економіці. Економіка України. 2015. № 7. С. 72-86.
3. Мокій А. І., Васильців Т. Г. Стратегія та механізми зміцнення просторово-структурної конкурентоспроможності регіону : монографія. Львів : Ліга Прес, 2012. 488 с.
4. Лупак Р. Л. Конкурентоспроможність торговельного підприємства та механізм її забезпечення : дис. ... канд. екон. наук. Львів : Львівська комерційна академія, 2008. 230 с.
5. Покришка Д. С. Теоретичні підходи до дослідження технологічної конкурентоспроможності національної економіки. Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». 2017. № 14. URL : <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/108719>.
6. Черваньов Д. М., Жилінська О. І. Науково-технічна конкурентоспроможність країни: підходи до визначення. Наука та наукознавство. 2006. № 1. С. 15-27.
7. Березівський Я. В. Ідентифікація умов та чинників формування технологічної конкурентоспроможності національної економіки. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. 2021. Вип. 63. С. 31-35.

8. Вихор М. В., Коваль Н. В., Шемігон О. І. Програмно-цільовий підхід у процесі забезпечення конкурентоспроможності національної економіки. *Агросвіт*. 2019. № 9. С. 3-9.

9. Khrushch, N., Forkun, I., Kravchyk, Y., Bordanova, L., & Chenash, V. (2022). TRENDS AND PATTERNS OF THE IMPACT OF THE ECONOMIC POTENTIAL IMPLEMENTATION ON THE DEVELOPMENT OF REGIONS IN THE CONDITIONS OF THE CREATIVE ECONOMY FORMATION. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, 44(2), 159-166. <https://doi.org/10.15544/mts.2022.16>

REFERENCES:

1. Vitkovsky, Yu. (2020). Increasing the competitiveness of the economy as a component of integration into the global economic system. Modeling the development of the economy system. no. 4, pp. 8-14.
2. Kutsik, P. O., Kovtun, O. I., Bashnianin, G. I. (2015). Sources and strategies of development and ensuring competitive leadership of modern corporations in the global economy. *Ukraine economy*. no. 7, pp. 72-86.
3. Mokii, A. I., Vasyltsiv, T. G. (2012). Strategy and mechanisms of strengthening the spatial and structural competitiveness of the region. League Press. Lviv. Ukraine.
4. Lupak, R. L. (2008). Competitiveness of a trade enterprise and the mechanism of its provision. Lviv Commercial Academy. Lviv. Ukraine.
5. Pokryshka, D. S. (2017). Theoretical approaches to the study of the technological competitiveness of the national economy. *Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine «Kyiv Polytechnic Institute»*. no. 14. URL : <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/108719>.
6. Chervanov, D. M., Zhilinska, O. I. (2006). Scientific and technical competitiveness of the country: approaches to definition. *Science and science*. no. 1. pp. 15-27.
7. Berezivskyi, Ya. V. (2021). Identification of conditions and factors of formation of technological competitiveness of the national economy. *Bulletin of the Lviv University of Trade and Economics. Economic sciences*. Issue 63. pp. 31-35.
8. Vykhор, M. V., Koval, N. V., Shemigon, O. I. (2019). Program-targeted approach in the process of ensuring the competitiveness of the national economy. *Agroworld*. no. 9. pp. 3-9.
9. Khrushch, N., Forkun, I., Kravchyk, Y., Bordanova, L., & Chenash, V. (2022). TRENDS AND PATTERNS OF THE IMPACT OF THE ECONOMIC POTENTIAL IMPLEMENTATION ON THE DEVELOPMENT OF REGIONS IN THE CONDITIONS OF THE CREATIVE ECONOMY FORMATION. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, 44(2), 159-166. <https://doi.org/10.15544/mts.2022.16>

BASIC PROVISIONS OF THE FORMATION OF THE SYSTEM OF COMPETITIVENESS OF THE NATIONAL ECONOMY

Roman SHCHUPAKIVSKYI
Lviv University of Trade and Economics

The article substantiates the importance of studying the provisions of the formation of the system of competitiveness of the national economy and taking into account the aspects of globalization and digitalization. At the same time, it is important to form new methods of the policy of ensuring competitiveness on the existing, already approved, theoretical and methodological basis. A conceptual decomposition of the competitiveness of the national economy is given, which indicates the level of competitiveness (national economy; economy of the region, territory; industries, sectors of the economy; enterprises and their associations; goods (services)) and functional and structural aspects of competitiveness (technological, financial, tax, intellectual and personnel, production, trade, investment components). Today, the concept of competitiveness is used, on the one hand, at different levels of the system hierarchy of management, and, on the other hand, in different functional and structural aspects. The author's position is that the competitiveness of the national economy is the most generalizing and integral characteristic, which is established at the lowest level and develops (strengthens) as the competitive positions of economic entities, industries and sectors, regional economic complexes strengthen; at the same time, it is provided in the functional and structural plane. Conceptual approaches to the substantive interpretation of the concept of «competitiveness of the national economy» are summarized and divided according to functional concepts, theories of competition, nature of analysis, etymology of competitiveness, and time characteristics. The substantive characteristic of competitiveness is reduced to the ability to win in the competition for resources (investments, intellectual and personnel potential, raw materials, energy, technical and technological base) and sales markets (consumers of products, goods, services).

Key words: competitiveness, national economy, competitive environment, level, functional-structural aspect.